

H O R O L E Z E C

3

*Holíte se břitvou
nebo žiletkou?*

To není tak důležité. DŮLEŽITĚJŠÍ je,
ihned po holení ošetřit podráž-
děnou pokožku **LANOLA** Flui-
dem! Spolehlivě zabrání nákaze,
účinkuje s příjemnou ostroší, činí
pokožku hebkou, a vonnou.

VYRÁBÍ PILNÁČEK A PRODÁVAJÍ DROGISTÉ

Obsah:

Dr Karel Kučera: Ladová dolinka	65
Otakar Jelínek: Na Vyšné Ladové sedlo Ladovou dolinkou	70
dr. r. r.: † Dr Julius Kugy 90-ročný	72
A. Veverka: V jedné letní noci	73
Dr Zdeněk Sušil: Výstupy jz. stěnou Macochy	74
Dr Jan Sýkora: Dojmy z Jugoslaviie	78
Arno Puškáš: Jastrabia veža	79
dr. r. r.: Jubileum Téryho chaty	81
Miško: Nemáme dorast!	83
L. Šrámek: Je možno v horolezectví plánovati	84
František Kutta: Průvodce po středočeských vá- pencích (Dokončení)	85
Zprávy svazové a redakční	91
Horolezecká kronika	91
Horská literatura	96

Předplatné na II. (X.) ročník »Horolezce« je Kčs 60,—,
jednotlivá čísla Kčs 10,—.

H O R O L E Z E C

VĚSTNÍK SVAZU ČESKOSLOVENSKÝCH HOROLEZCŮ

ROČNÍK II. (X.)

V Praze, dne 15. června 1948.

ČÍSLO 3.

Dr Karel Kučera:

L'adová dolinka

Úvod: Čtení ve »Věstníku Klubu čl. alpistů« 1937 a 1938 a v V. díle Horolezeckého průvodce z téhož roku, plán pro horskou dovolenou 1938. To bylo v červnu—červenci 1938. Napětí 1938 a vojenská služba znamenají tehdy odklad na rok 1939, události v březnu 1939 odklad na neurčito a pouze občasně čtení v průvodci sprádá sny pro časy příští. Rok 1945 opět ve vojenské službě zabránil dovolené v Tatrách.

Rok 1946: Dovolená v Tatrách, dohodnuto, že první týden bude základna na Zeleném plese a vyjde-li to, tak se udělá Ladová dolinka, v každém případě však aspoň to, že se k ní podíváme. Chtěli jsme se také podívat ke hřebenu Sňahových a Ladových věží. Při tomto průzkumu tehdy zůstalo. Dne 28. července vycházíme ze Zeleného plesa čtyři: Milena, Láďa, já a Svišto. Ten poslední je totiž všem návštěvníkům Zeleného plesa známý pes s horolezeckými sklony. Cesta vede podle plesa, podle řetězu do Velké Zamrzlé doliny, touto dolinou po sněhových a ssuřových polích pod Černé věže, rampou pod těmito věžemi na Stolarczykovo sedlo. Tam jsme asi v deset hodin dopoledne a díváme se do Černé Javorové doliny, na hřeben Sňahových věží, je hezky slunečno a když vidíme zdánlivě blízko Černé pleso, tak si domluvíme, že u něho poobědváme. Sestup ze sedla do doliny, horním patrem v kotli mezi Baranými Rohy, Černým štítem a Kolovým štítem trvá podstatně déle, rovněž slézání z tohoto patra podle Malé Sněhové věže k Černému plesu, takže u tohoto plesa neobědváme, nýbrž svačíme. Počasí nám přeje a tak se díváme do svahů mezi Sňahovými a Ladovými věžemi, na první a druhé patro Ladové dolinky, třetí je trochu schováno za žebra, spadající od Velké Sňahové věže a od Velké Ladové věže s druhé strany, nahoře

je viděti charakteristický zub jihozápadního hřebenu Sňahového štítu, spadající k Vyšnému Ladovému sedlu. Pokročilá doba toho dne donutila nás po odpočinku u plesa k odchodu cestou do Javorové doliny, k občerstvení v salaši u ústí potoka, vytékajícího z Černého plesa, do Javorinky a k dalšímu pochodu přes Zadní Koperšady, Kopské sedlo, Kežmarskou chatu zpět. Docházíme přirozeně již za tmy, nejsme též neunaveni.

Nepříznivé počasí, které nastalo, dále již smluvený program na Popradském plese nedovolil průstup Ladovou dolinkou v tomto roce. Dospěl jsem tehdy k názoru, že tento průstup lze provésti nejvýhodněji s přenocováním v Černé Javorové dolině, kterážto dolina je nejpřístupnější z Javoriny. Černá Javorová dolina s Černým plesem je však taková končina, že jsem se na to přenocování tam těšil a byl jsem připraven tábořit tam i v případě, že by k průstupu nedošlo. Totéž potvrdili mně později i účastníci výpravy Veverkovy, kteří tam tábořili v roce 1946.

Rok 1947: Dovolena připravena již s pevným úmyslem tábořit v Černé Javorové dolině. Dne 25. července přijíždíme do Javoriny s Lojzou (t. j. Ing. Aloisem Krausem) a Minorem. Minor ponechán na odpočinku v Javorině a s důkladnými tlumoky vystupujeme k Černému Javorovému plesu. Tam docházíme brzo odpoledne, hledáme ohnisko podle popisu v průvodci »asi 2 minuty JV od plesa u sotva znatelné stezičky, vedoucí na horní patro doliny«, po delším hledání je nalézáme, zdá se nám, že časový údaj o vzdálenosti od plesa nesouhlasí. Leč toto hledání není překážkou k úplné spokojenosti, poněvadž máme před sebou volné odpoledne při slunečném počasí, připravujeme se na večer a na noc, koupáme se v plese. Později, za deset dní, při opětné návštěvě dolinky, objevil jsem ohnisko »Hotel Vlk« východně od plesa pod stěnou, spadající v severní polovině od horního patra doliny — směrem od Bortek. Toto druhé ohnisko je prostornější a má více »přilehlých místností« na uložení svršků.

Prohlížíme si dalekohledem Ladovou dolinku. Proti roku 1946 je tam mnohem méně sněhu, tak jsem upokojen tím, že jsem sebou nevzal z Javoriny cepín a mačky, poněvadž by to byla skutečně přítěž. Ovšem, za jarních poměrů a sněhové bohatšího roku než letos by tato výzbroj byla užitečná, ne-li nutná.

Příjemný večer při ohni, klidná noc. Spíme ve spacích pytlích, ráno 26. července vyrážíme po složení věcí, které zanecháváme v kleči, poměrně pozdě v sedm hodin.

Nástup k Ladové dolince počíná po ssuťovém svahu, spadajícímu od Ladových věží. Průvodce uvádí jako mírně těžkou cestu travnatý pás doleva napříč až na trávníky spodního patra Ladové dolinky. Jdeme tímto travnatým pásem, dostáváme se však do lámavých skal, porostlých travou, kterými velmi nepříjemně a značně nejistě se dostáváme na ono spodní patro. Dodatečně jsem zjistil dalekohledem, že je lépe jít po ssuťovém svahu vpravo pod Ladovou věž jak nejvýše možno, až k místu, kde bývá zbytek sněhu a tam traversovati na spodní patro. Tam je totiž také travnatý pás. Pokud jsem to mohl prohlédnouti, je při nejmenším tato nejistá cesta v travnatých skalách kratší, skála vypadá také na pohled pevnější.

Nejistá cesta způsobila, že jsme šli pomaleji a proti časovým údajům průvodce přicházíme na spodní patro dolinky asi o hodinu později. Následuje snadná chůze trávníky spodního patra až k počátku sněhového žlebu. Tam zjišťujeme, že sněhová pokrývka je — podle našeho odhadu — o 2 až 3 metry nižší než obvykle, skály jsou obnaženy a poněvadž jde o místa, která byla velmi dlouho sněhem a ledem kryta proti zvětrání, jsou tato místa uhlazená, s nepatrnými stupy a chytty. Rozhodujeme se však přece pro postup sněhovým žlabem, sníh ráno je ještě pevný. Jdeme po sněhu až do místa, kde se žlab zužuje a kde se blížíme k vodopádu s prostředního patra a odkud zřejmě musíme doleva směrem pod Sňahové věže, poněvadž svah vpravo je převislý. Nedostáváme se však do onoho ohybu u vodopádu snadno, poněvadž sněhové pole ve žlebu je přerušeno hlubokou okrajovou trhlinou. Přecházím ze sněhu do levého svahu na skálu, ohlazenou a téměř bez chytů — po prohlídce se vracím a přezouvám lezečky, poněvadž jde o místo hladké jako někde v pískovci — jdu tam znovu, zatluokám jednu skobu a přecházím roh u vodopádu. Tam je další cesta natolik jasná, že dobírám Lojzu za sebou, přezouváme si opět kováky a snadno postupujeme doleva na prostřední patro dolinky, kde si dáváme kratší pohov.

Obtíže při tomto místě byly zřejmě způsobeny nezvykle malým stavem sněhu, který byl ve žlebu rozdělen trhlinami na řadu ker, od skal oddělen hlubokými okrajovými trhlinami a byli jsme připraveni na to, že se sněhová kra může utrhnouti. Proto jsme opět postupovali pomaleji. S prostředního patra si prohlížíme Malou Sňahovou věž, s jejímž vrcholem jsme asi na stejné výši.

Prostřední patro Ladové dolinky je šikmý svah, stoupající doprava směrem pod Zadný Ladový štít. Obvykle bývá asi pod sněhem, poněvadž skála je zcela holá, místy úplně bílá, zřejmě tam slunce, vzduch a ostatní povětrnostní vlivy nemají přístup skrze stálou sněhovou příkrývku. Postup po této uhlazené skále není obtížný, ale nutno dávat pozor.

Žebro, spadající od Velké Sňahové věže a od Sňahového štítu, je hlavním dělítkem mezi prostředním a horním patrem Ladové dolinky. Při našem výstupu poznáváme toto horní patro podle toho, že je zcela vysněženo a když přecházíme ono žebro při jeho vyústění do dolinky, otevírá se toto horní patro v celé šíři. Šli jsme střídavě po okraji skály a sněhu, podle toho, kde se šlo lépe. Sníh byl již měkký a vidíme na něm již některé vlastnosti ledovcové. Pod stěnou Zadního Ladového štítu je řada trhlin, nezvyklých v obyčejných sněhových polích, od téhož svahu jde několik pruhů spadlého kamení jako malé vrchní morény, které jsou zřejmě sněhem nesené s celým podkladem, tedy obvyklý pochod ledovce. Nevím, je-li to na onom místě vidět vždy, nyní však při nízkém stavu sněhu by zkušený geolog vyčetl více ledovcových znaků než my. Pozornost nás obou budila příkrá rokle, táhnoucí se z tohoto horního patra na jih do Vyšné Goralské štrbiny. To by byl podnik vyložený ledovcového rázu, poněvadž tam slunce nezasvítne, laviny v této době jsou již dávno dole a sníh — či led — bude tam jistě pevný.

Další cesta jde podél hřbetu, který vybíhá na západ od Sňahového štítu — tento hřbet zůstává stále po levé ruce — a je dána první roklič, směřující k Vyšnému Ladovému sedlu. Toto sedlo a Sňahový štít nejsou s horního patra Ladové dolinky bezprostředně vidět, ale směr je možno odhadnouti podle Velké Sňahové věže, která vidět je, a směr žlebu podle zmíněného hřbetu je jasný. Pouštím Lojzu napřed a týž mne vyvede žlebem s lámavými kameny až do t. zv. Kotliny pod Vyšným Ladovým sedlem. Je to kotlinka s malým sněhovým zbytkem, cítíme se tam dosti stísněni mezi stěnou Zadního Ladového štítu, stěnkou k Vyšnému Ladovému sedlu — naším cílem — a Sňahovým štítem, jehož zub nad sedlem ční takřka přímo nad námi.

Tam ujímám se opět vedení a přicházím k rozhodování: průvodce popisuje tři možnosti, první vypadá časově nejkratší a orientačně nejsnadnější: »první skalnatou rokličkou, odbočující

vlevo, vzhůru, pod stěnu hřebenu a přes ní na sedlo«. Díváme se na tuto první rokličku, ale končí převisem a nejde směrem k sedlu, tedy to nějak nesouhlasí. O něco výše vidíme další trhlinu, jdoucí přímo vzhůru, jejíž směr by vyhovoval. Postupuji jí na dvě délky lana a dostávám se ke kolmému výšvihu, který je mokřý, bez chytů a vyhlídky na další postup nad ním nejsou valné. Úvaha o nejistém kroku do výše po mokré skále s event. skokem po chytu je také velmi nepříjemná, ohlídám se proto doleva i doprava po něčem příjemnějším. Vlevo vypadá to trochu jako zářez, s možností jištění pod ním. To rozhoduje. Jednoduchý travers doleva k jisticímu místu a následuje zjištění, že zářez je převislý, s možností dobrého chytu v tomto převisu. Přezouvám se na tento kousek opět do lezeček, dávám pod převis jednu skobu, vysoký krok rozpěrem, chyt v převisu vyhovuje, drží a rázem je celá záležitost jasná. Nad převisem dobré místo k jištění druhého a snadná cesta až na Vyšné Ladové sedlo, kam docházíme v 16 hodin. Dodatečně jsem si uvědomil, že tento poslední úsek je označen v průvodci obtížností II—III, avšak autor tohoto označení je W. Stanisławski, tedy obutí lezeček bylo jisté na místě, ve srovnání s jinými místy téže klasifikace, provedené někým jiným.

S Vyšného Ladového sedla, kde chvíli odpočíváme, sestupujeme pomalu do Malé Studené doliny, do Téryho chaty, kde přespíme, dne 27. července vracíme se přes Ladové sedlo do Černé Javorové doliny, ke svým spacím pytlům, scházíme do Javorové doliny a stoupáme nahoru s cílem: Zbojnická chata. To už však nepatří k Ladové dolince a k tomuto článku.

Říkáme si s Lojzou, že máme za sebou hezkou věc, kterou nedělalo mnoho lidí před námi a můžeme si říci, že jsme poznali krásný kousek Tater. Celá věc měla pro mně však jednu závadu. Za první výstup v Tatrách o dovolené byl zvolen ihned výstup časově velmi vyčerpávající, což mělo u mne následek naprosto nepřiměřenou únavu během příštích dní a tím způsobené přechodné vysazení a nucený odpočinek. Je to poučení pro příště, že se má jít na dlouhou túru teprve po několika menších a po aklimatisaci.

Náš výstup — jak jsem již zdůraznil — byl proveden za mimořádného sněhového stavu v dolince. Průchod sněhovým žlebem na prostřední patro byl by asi snazší, pochod po plotnách na prostředním patře a nad prostředním patrem byl by asi namáhavější, žleb do kotlinky pod Vyšným Ladovým sedlem

byl by asi také vysněžen. Bílá skála, která se ukázala vlivem nadměrného sucha, působila na nás tak nezvykle, že jsme skoro jako přitele uvítali nahoře těsně před posledním výšvihem bílé květy hořce zimního v jedné skalní skulině jako znamení, že jsme již ve skále, na niž jsme zvyklí.

Celý výstup Ladovou dolinkou, ač je klasifikován průměrně jenom jako dosti těžký, není skutečně obtížný technicky, ale jeho obtíže spočívají v délce výstupu — náš výstup trval devět hodin — výškovém rozdílu — Černé pleso leží ve výšce 1.490 m, Vyšné Ladové sedlo je 2.420 m vysoko — a různosti terénu. Dole je lámavá travnatá skála, na prostřední patro se vystupuje po srázném sněhovém jazyku a překračuje se do hladké skály, prostřední patro je pochodem po uhlazených plotnách, v horním patře je možno podnikati výstupy čistě ledovcové, vrchol k Vyšnému Ladovému sedlu je lezecký. Z dolinky je možno podnikati výstupy na Sňahové věže a s horní části též k Ladovému štítu, v každém případě je však nutno počítati s výstupem dlouhým, návrat zpět k Černému plesu je stejně obtížný jako výstup nahoru, musí se tudíž výstup vykonati jako celek a v případě zvratu počasí nutno počítati s nouzovým nocováním se všemi nepříjemnostmi. Je to — krátce řečeno — ideální místo v Tatrách pro přípravu kombinovaných sněhových a skalních výstupů ve velehorách vyšších.

Poznámka redakce: O téže dolince máme popisy letního a zimního výstupu. Zasluguje to pro srovnání, aby byly otištěny zároveň.

Otakar Jelínek:

Na Vyšné L'adové sedlo L'adovou dolinkou

Nádherná scenerie, značný výškový rozdíl a sněhové podmínky, které výstupu dodávají téměř velchorský ráz, to vše nás lákalo do Ladové dolinky. Snad v tom bylo i trochu zvědavosti. Od prvního zimního výstupu Stanislavského uplynulo totiž už 18 let, ale od té doby byla Ladová dolinka zlezena jen jednou. Kromě zmínky v Kroutilovi-Gellnerovi o několikadenním výstupu Stanislavského nepodařilo se nám sehnat žádné

podrobnější informace o Ladové dolince v zimě a tak jsme se s Harry Ráczem rozhodli, že si je opatříme sami.

Po prvé pokusili jsme se o to letos o velikonocích. Vyšli jsme z Téryho chaty ve 3 hodiny v noci a mysleli jsme, že ještě téhož dne výstup dokončíme. Byl však tehdy nový prašan a silný vítr a tak jsme se vrátili s nepořízenou, a se zkušeností, že bivač na Černém plese Javorovém je nezbytně nutný.

Asi za tři neděle přišli jsme do Černé Javorové znova, tentokrát se stanem. Postavili jsme ho na mokřem sněhu nedaleko plesa — jako izolace použili jsme chvojí, které tu zanechal Záboj, když tu o velikonocích bivačoval. Spolu s americkými spacími pytlí zajistilo nám spaní tak pohodlné, že jsme druhý den ráno skoro o hodinu zaspali. Bylo už půl šesté, když jsme opouštěli tábor. Pod vodopádem prvního prahu našli jsme lavinu obrovských rozměrů. S uspokojením jsme tedy konstatovali, že první a snad i druhé patro už sjelo. Zbývalo horní patro a hořejší část pod sedlem, kterou jsme ještě včera ze sedla viděli neporušenou. Věděli jsme, že náš úspěch bude záviset jen na rychlosti. Do dvou hodin po poledni musíme být nahoře, neboť později roztopí slunce hřebenové převisy, které mohly spadnout každým dnem. Ve 3/47 stáli jsme na nejvyšším bodě ssuťového kužele pod prvním prahem vpravo od vodopádu. Zvolili jsme — jako při prvním pokusu — podle průvodce variantu jdoucí nejvíce vpravo. Travnaté lávky byly pokryty ledem, který se musel odsekávat. Na trávě držely mačky dobře a tak jsme měli za pět čtvrtí hodiny první práh pod sebou. Bylo osm hodin. Za tři čtvrtě hodiny přešli jsme v mokřem sněhu dolní patro až do kaňonu pod vodopádem druhého prahu. K výstupu do středního patra nabízel nám tady průvodce celkem tři letní varianty, nám se však nechtělo ani do jedné z nich. Všechny vedou totiž po levé straně a končí v terasách pod Sněžnými věžemi, travers po nich do středního patra je zbytečně dlouhý a v zimě nepříjemný. Rozhodli jsme se tedy pro vlastní variantu. V pravé stěně kotle, jímž střední patro pod vodopádem končí, vede vzhůru mělký žlábek. Po nevýrazném žebru vlevo od něho pustil se Harry nahoru. Bylo to sice jen půldruhé lanové délky, ale dalo mu to hodinu práce. Skála je tu hodně lámavá a lezení bylo obtížné vzhledem k tomu, že jsme šli v mačkách. Z počátku jistil jsem Harryho přes cepín, potom u skoby, kterou si na jediném možném místě pod těžkým převisem zatloukl. Když Harry došel do sněhového pole středního patra a já měl jít za ním, vytáhl jsem skobu opatrně rukou,

tak, aby to neviděl, neboť jsem ho nechtěl zbytočne znepokojovať. Jistě v ní skládal tolik nadějí, když se kousek nad ní houpal na kymácejícím se balvanu. Střední patro nás překvapilo svou strmostí, která zdola není patrna. Sníh tu byl tvrdý, přešli jsme po něm do středu dolinky do zmrzlého lavinového koryta, jímž to šlo rychle vzhůru. Střední patro přechází neznatelným prahem do horního. Odtud vede do nejvyšší dolinky vlevo strmý svah, v hoření části ve sklonu větším než 70°. Po-
ciťovali jsme už silnou únavu, ale slunce, které nám bylo ustavičně v patách, pohánělo nás k rychlosti. Od nejvyšší dolinky dělilo nás sotva 30 metrů, vstup do ní uzavíral však asi osmimetrový, téměř kolmý stupeň s vodopádem. Led, pokrývající kámen místy jen v tenké vrstvě, na slunci měkl — jistě bylo nespolehlivé. Shora počaly se sypat střechýle a kousky ledu — známka, že na hřebeni už svítí slunce. Když jsme vstoupili do nejvyšší dolinky, byly dvě hodiny. Cesta přímo na hřeben vedla měkkým, lavincsním sněhem. Nechtěli jsme riskovat téměř před cílem a tak jsme raději utekli vlevo mezi skály pod převislou západní stěnou Sněhového štítu. Střídavě po skále a po sněhu, dostali jsme se pod patnáctimetrovou stěnu, těsně pod sedlom. Bylo 15,30. Deset hodin namáhavého lezení bez odpočinku a kromě šesti švestek — bez jídla. Široká lávka, na níž jsme stáli, byla jako stvořena pro odpočinek. Tady v závětrí, pěkně na sluníčku, jsme odpočívali, vařili a těšili se z nádherného výhledu do polských Tater skoro dvě hodiny. Teprve k večeru pustili jsme se do patnáctimetrového komínu, který nás dělil od sedla. Ukázalo se však, že to tudy v mačkách nepůjde. Neměli jsme kováky, šli jsme v lyžařských botách a tak Harrymu, který šel první, nezbylo než se zout a vyběhnout nahoru bos. Muselo ho to asi studit, jektal strašně zubama a když jsme si nahoře podali ruce, řekl mi: Hhhorrre zdddar!

dr. r. r.:

+ Dr Julius Kugy 90-ročný

Před 90 rokmi, dňa 19. júla 1858 narodil sa v slovinskom mestečku Gorici »nekorunovaný kráľ« Julských Álp, milovaný slovinskými horolezcami ako ich otec. Jeho otec, pôvodom Slovinc, pochádzal z obce Lipnja, jeho matka je dcérou slovin-

ského básnika Jovana Vesela-Koseského. Roku 1882 bol Kugy promováný na doktora práv.

Prvý ukázal svetu krásu Západných i Východných Julských Álp, ktoré miloval celým svojím bytím. Nechodil do hôr za technickými výkonmi, chodil tam za Krásnom, za Dušou hôr. Horolezecká technika bola mu len prostriedkom k dosiahnutiu nadosobných zážitkov. Toto sa zrači vo všetkých jeho dielach, lebo Kugy bol aj plodným spisovateľom. I pri tomto jeho citovom vzťahu k horám má Kugy nesporné prvenstvo v klasických výstupoch na väčšinu hlavných štítov Julských Álp. V rokoch 1880 až 1910 vykonal v Julských Alpách vyše 40 klasických prvovýstupov. Veľmi často bol aj v Alpách, ale jeho domovom boli a zostali Julské Alpy, kde sa vyžíval ako horolezec a estét, ako prírodovedec a básnik. Jeho obľúbeným vrchom bol »Zlatorog« Triglav. Každý z nás iste pozná jeho púť za krásou vysneného kvietka, zvaného »Scabiosa Trenta«, symbol šťastia, ktoré mu dávaly hory.

Z jeho kníh bolo preložené len dielo »Zo života horolezca«, ktoré je jeho horolezeckou spoveďou. Ostatné čakajú na prekladateľa. Sú to: »Die Julischen Alpen im Bilde«, »Arbeit — Musik — Berge — ein Leben«, »Anton Ojeinger — ein Bergführerleben«, »Fünf Jahrhunderte Triglav«, »Im göttlichen Lächeln des Monte Rosa« a »Aus vergangener Zeit«.

Dňa 5. februára 1944 v Terste zhasol život najvýznačnejšieho predstaviteľa horolezectva 19. storočia, »kralja Julijcev«, život zasvätený horám.

dr. r. r.

A. Veverka:

V jedné letní noci

Srpnový večer se sklání nad štíty a dolinami Vysokých Tater. Na úzké terase ve stěně jedné z Ladových věží sedí čtyři horolezci. Krnda, Bonzo, Zdeněk a já. Čtrnáct hodin tvrdé horolezecké práce je za námi, před námi noc na hřebeni ve výši 2.300 m. Skončil první den naší dvoudenní výpravy s proponovaným bivakem, noclehem pod širým nebem. Teď tu sedíme na dvou lanech, zády, chráněnými prázdnými batohy proti skále, která za několik hodin bude studit, opření o skalní stěnu, ve výši prsou zábradlí ze smyček, upevněných na dvou skobách, abychom ve spánku nespadli s »postele« do zející hloubky.

Pod námi několik set metrů do nejdivočejšího koutu Vysokých Tater — do Ladové dolinky. Navlékli jsme na sebe vše, co za teplého dne při ležení odpočívalo v batohu: svetry, čepice, rukavice. Je dosud teplo, vzduch i skála jsou vyhřátý sluncem, ale k ránu, až pomalu a váhavě se budou ploužiti hodiny k novému dni, bude nám zima.

Mlčky hledíme do horského světa. Před námi, skoro na dosah ruky, rýsuje se hřeben Sňahových věží, Sňahový štít, Zadní Ladový a část hřebenu Ladových věží — celá naše dnešní cesta mezi nebem a zemí. Stěny, římsy, komíny a žleby se zdají nesmírně blízké, za nimi leží v hedvábném soumraku obzor, pod námi mir hloubky. Se stěn Zadního Ladového padá voda, její šum doléhá k uchu tu tiše, tu hlasitěji. Tma houstne. Jaký vznesený pocit, sedět na této vyvýšené výspě a naslouchat tepu světa! Kolem je ticho noci a klid spících hor. Hvězdy putují zvolna po sametové klenbě nebes. Dosud nikdy mně nebylo dopřáno sledovati jejich dráhy s takového místa. Nikde ani světélko, žádná lavina neruší majestát hor, nikde neslyšíš lidský hlas. Jen zurčení vody ve stěně podtrhuje tiše, že ve vesmíru je dosud život. Tak vypadala země, než přišli lidé, svět pravěku, svět ticha. Jen my čtyři jsme na světě a jinak nikdo. Nikdo z nás neví a je to tak dobře. Daleko je svět, daleko domov, nikdo k nám teď nepatří, jako bychom neměli nikoho na světě. Všechno je tady v té výšce uprostřed noci jednoduché, lehké a samozřejmé.

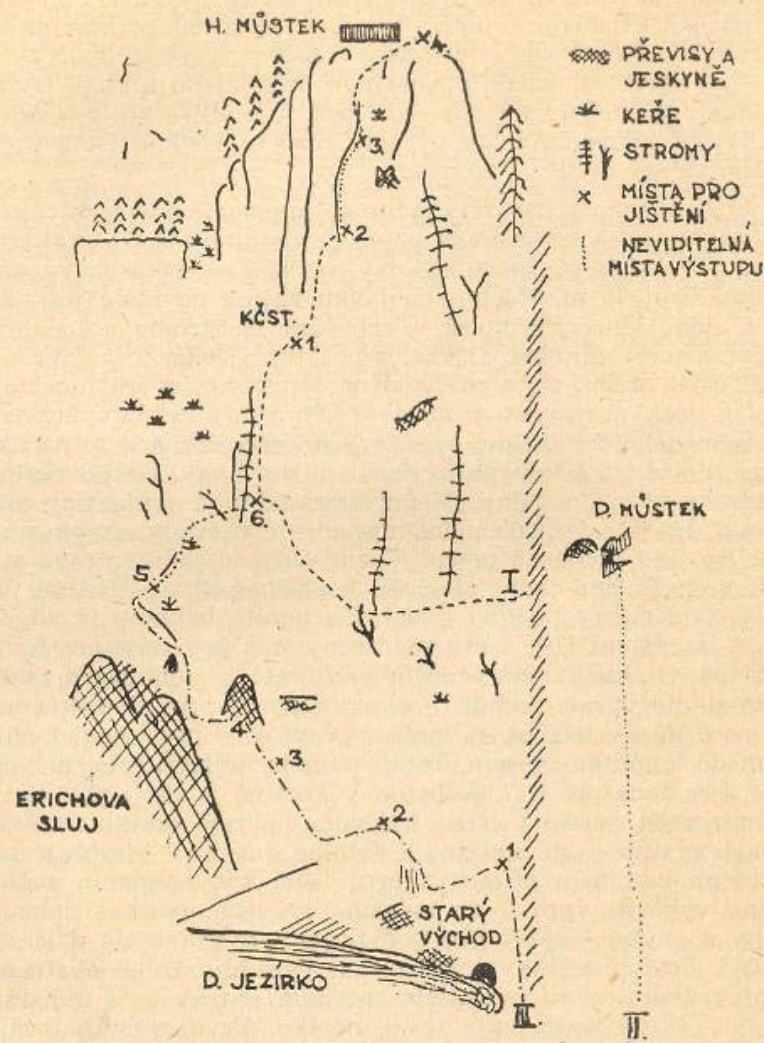
Co může býti krásnějšího nad tuto kouzelnou noc, kterou prožívám mezi nebem a zemí s věrnými kamarády! Noc, jejíž několik hodin má cenu týdnů a měsíců života.

Je půlnoc. Na mém rameni spí Krnda. Nad vrcholem Ladového štítu vyplouvá měsíc. V jeho bledém světle se temně rýsují tvrdé a ježaté věže protějšního hřebene. Modrý a stříbrný mír leží nad horským světem.

Dr Zdeněk Sušil:

Výstupy jz. stěnou Macochy

Dne 15. září 1944 přinesly Lidové noviny zprávu, že dne 9. září 1944 dva horolezci z KČST Brno II, František Plšek a František Vlk, zlezli horní polovinu propasti Macocha v Mor.

Jihozápadní stěna Macochy.

Nákres Dr Zdeněk Sušil.

Krasu. Článek doprovázený fotografií stěny s vyznačením cesty zaujal jak prostého turistu, který navštívil Macochu, tak zejména horolezce. Vždyť jz. stěna 138,4 m vysoká (měřeno od spodního jezírka) spadá od horního můstku do hlubiny svisle, ba místy převisle a na imposantnosti jí neubírá ani pás zeleně zachytivší se na úzké lávce, která rozděluje stěnu na dvě přibližně stejné části.

I. A na horní část této stěny se vypravili dne 9. září 1944 uvedení horolezci. Na lávku přešli od dolního můstku, při čemž sestoupili asi 20 m, takže celkový rozdíl, který museli ve stěně zdolat, činil 70 m. Nástup na lávku začíná od malé jeskyňky v jz. stěně Macochy, která je schována za stromy a z dolního můstku není viditelná. Lávka, z počátku široká, je ve své nejnížší části přerušena a přechod na její pokračování musí být zdolán bočním traversem ve stěně. Po 5 m je terén opět snazší a kolem několika stromů a lískových keřů, držících se na úzké lávce, horolezci přešli na nejvyšší místo lávky, odkud nastává vlastní nástup do stěny. V prvním úseku je skála sice málo členitá, na dvou místech dokonce mírně převislá, avšak stupy a chyty jsou poměrně pevné. Cesta vede od jedle vpravo a ve výši vrcholu této jedle přechází doprava pod naskládané balvany, tvořící prý podobu Žižky. Za těmito balvany je vhodné místo na jištění (1.), které nalezneme též pod nápisem KČST vydlabaným kladivkem ve stěně nad tímto místem. Další výstup vede šikmo vpravo vzhůru velmi obtížnou převislou stěnou a asi po 6 m přechází se — stále v převisu — přes dlouhý žlutý pruh do komínku vpravo. Tento úsek je nejtěžší z horní polovice a je zabezpečen 7 skobami. V komíně je další (2.) jištění. Komín vede přímo vzhůru k levému okraji horního můstku a další výstup — neviditelný z dolního můstku — směřuje rozporovým komínem přímo vzhůru. Tam, kde se komín zužuje, nutno vybočiti vpravo do menšího převisu, avšak s dobrými stupy a chytami. V jeskyňce pod horním můstkem je další (3.) jištění. Postup z jeskyňky doprava vyžaduje velké opatrnosti v převislém terénu porostlém mechem a travou, s nejistými stupy. Výstup končí vpravo od můstku. První výstup trval 7 a 1/2 hod., bylo při něm použito 23 skob, z nichž některé, méně nutné, byly pozdějšími výpravami vytlučeny.

Ve zmíněném článku v Lidových novinách jsem označil spodní část stěny za nelezitelnou. Mýlil jsem se však, neboť dnes vedou ode dna na půlící lávku dokonce cesty dvě.

II. Dne 3. června 1945 — po dvou nezdařených pokusech — dva horolezci z KČST Brno I, Jiří Soška a Hugo Pavlovský, nastoupili pod dolním můstkem, aby vystoupili na lávku půlící stěnu Macochy. Jejich cesta vede od vrchního okraje ssuťového kužele z místa pod levým rohem dol. můstku nejprve 15 m přímo vzhůru, načež je nutno traversovat 7 m doleva velmi obtížnou stěnou, směrem poněkud dolů. Odtud se vystupuje přímo vzhůru do převisu asi 4 m dlouhého, zvrásněnou stěnou se zářezy a trsy mechu. Chyty i stupy jsou zasypány humusem a zvětralým vápencem, takže výstup je velmi nepříjemný. První výstup trval 4 a 1/2 hodiny. Cesta výstupu není z dolního můstku viditelná.

Za 14 dní po tomto výstupu dne 17. VI. 1946 horolezci z KČST Brno II, Adolf Flek a Josef Vlach, spojili obě cesty a zlezli celou stěnu za 7 hodin.

III. Výstup nečistým terénem ve spodní části stěny (mech, humus), dále ta okolnost, že cesta Sošky a Pavlovského vede vlastně nižší, západní stěnou, inspirovala Plška, aby hledal možnost průstupu hlavní, jz. stěnou. Po četných prohlídkách spodní části stěny dalekohledem z nejrůznějších míst, nastoupili dne 5. V. 1946 Frant. Plšek, Boris Kyněra a Hugo Pavlovský z KAČS na odvážnou cestu převisy a lávkami stěnou přímo pod horním můstkem. Nastoupili vpravo od starého východu z Punkevních jeskyň a vystupovali členitým mechovitým komínem na šikmou lávku (1. jištění), po níž nutno sestoupiti asi 10 m doleva k hladké svislé plotně. Vpravo od ní třeba zlézt asi 4 m převisu a po dalších 6 m lezení v obtížné, rozrušené skále vystoupí se na balkonek (2. jištění). Odtud opět asi 10 m šikmo dolů doleva ku členitější, ale převislé skále směrem ke keři při kraji jeskyně. Ve stěně asi uprostřed šikmého výstupu nutno odjistiti druholezce (3.), neboť lano až do jeskyně nevystačí. Od místa jištění pokračuje se vlevo od keře do jeskyně, kde je další (4.) jištění. Z jeskyně pak nutno traversovat vodorovně skoro k okraji Erichovy sluje a asi po 5 m nastoupí se šikmo vzhůru k převisu vytvořenému vypadlým blokem. Tento převis a další výstup nad ním jsou asi nejobtížnější z celé dolní části stěny. Převis s rozrušenou skalou nutno zlézt v jeho pravé části a nad ním musí lezec doleva k hladké části stěny ohraničené zprava šikmou puklinou. Té využívá lezec pro šikmý travers vzhůru v závěsu. Výstup vede vlevo kolem keře, nad nímž, na počátku šikmé stěny sklánějící se vpravo, je další (5.) jištění.

Veľký a Malý Pyšný, Baranie sedlo, na ktorom môžeš vidieť úzku stopu, tratiacu sa tam kdesi na druhej strane. Baranie Rohy so svojimi tradičnými »rodinnými« výstupmi, vedľa Čierneho, potom Kolový a Malý Kolový so svojou povestnou južnou stenou. Tam dolu zas oblé chrbáty Belanských Tatier ťahajú sa hlboko do doliny. A uprostred tohoto venca Jastrabia veža s dávnou rozprávkou o karbunkulovom kameni . . .

Počujem dobre ešte dnes, ako mi sneh vŕzga pod mačkami, ako na zamrznutom snehu škripe čakan. V myšlienkach zjavujú sa mi odhodlané tváre, vidím pomalé, ale isté kroky štyroch horolezcov, kamarátov. Čoraz jasnejšie rysujú sa ich postavy na bielom snehovom podklade a smerujú pod južnú stenu Jastrabej. Teraz sa zastavili. Navšujú sa a prvolezec sa pohýňa . . .

. . . stúpam. Za mnou Dziňa. Štyria sme stúpali hore kuloárom na snehu, ktorý sa už trochu topil. Kakaš, Dziňa, Ďuro a Gróf. Svah bol miestami síce dosť strmý, no dvanásťhroté eckensteinky výborne držali. Hĺbka pod nami rástla a prvý výšvih, odkiaľ sme sa mali dostať ďalej cez traverz, bol už v dohľade. Toto miesto, v lete ľahké i pre začiatčníka, veľmi nám sťažily zľadovatelé záchyty a neboli sme na skale v mačkách celkom istí. Tu som bil prvú skobu. Traverz, ktorý zdola vyzeral »prechádzkove«, narobil nám dosť starostí. Je dosť šikmý a jeho spodné okraje, podobné čipkám, začaly povolovať pod slnečnými lúčami. Držali sme sa tesne pri stene a na každých štyroch piatich metroch bil som skobu; čakali sme, že sa nám sneh pod nohami sošmykne. Dobral som Dziňa, aby som mohol pokračovať. Dostal som sa k dosť širokému vhlbeniu, ktoré asi po 5—6 metroch končilo druhou a tiež aj poslednou terasou, pretínajúcou južnú stenu pod jej vrcholovou partiou. A toto vhlbenie stalo sa nám osudným. Jeho dosť pohodlné a snehuprosté záchyty lákaly. Vyliezol som hore ním bez ťažkosti a dúfal som, že tesne pod vrcholovou partiou budeme môcť pretraverzovať dol'ava na »letnú« cestu. Dziňa, Ďuro a Gróf boli podomnou na prvom traverzi. Doberal som Dziňa. A teraz sa začaly naše pokusy, lebo len tak môžem nazvať naše lezenie, ktoré veru vyzeralo všeliako. Ja uprostred veľkých platní, vpravo Dziňa v strmom a úzkom žľabe, v ktorom slnko pekne pražilo, nad ním Ďuro na tenkej ľadovej platni, ktorá každú chvíľu hrozila sosunutím a vysoko nad nami všetkými Gróf, ktorého som poslal na výzvedy. Jeho zpráva bola zlá: ísť ďalej v mačkách nie je možné! Počasie bolo nádherné, z protíahlého svahu bezstarostne spúšťali sa lyžiari, v Malej Zamrzlej dolinke mizly lyžiarske stopy pod rozpáleným úsmevom slnka — ale bolo už pozdné odpoľudnie a hoci slnko pražilo, predsa mi po chrbte prebehol mráz, keď som pomyslel na nedobrovol'nú noc v stene. Už nepomôže nič, len rýchlosť. Tak, Ďuro k Dziňovi a aj ja po menšom trá-

Vysoké Tatry: L'adová dolinka.

(Ke článkum Dr K. Kučery a Ot. Jelínka.)

(Foto Dr Karel Kučera)

Bělovodská dolina: Mlynář, Vysoká, Nižné Rysy.

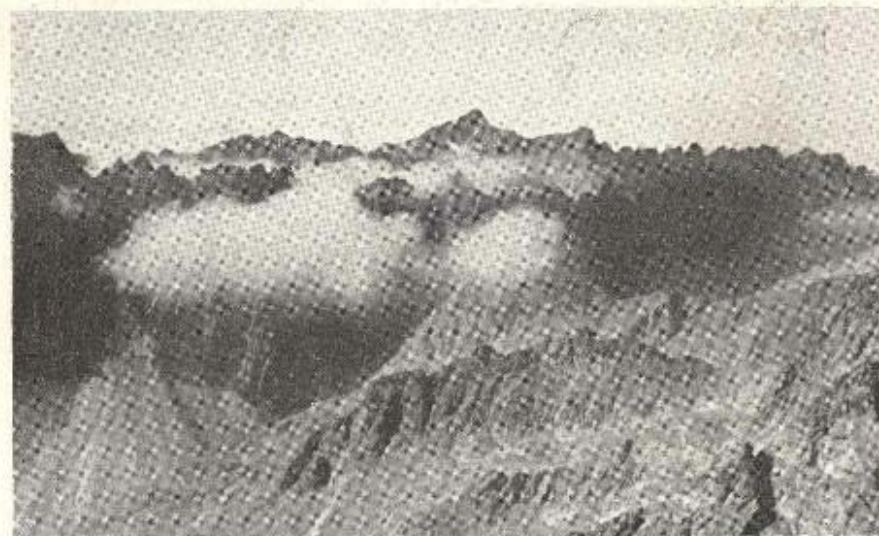

Chata pod sedlem Váhy (2288 m n. m.).

Belanské Tatry s Lomnického štítu.

Štočky laskavě půjčila redakce časopisu »Na cestu« - Bratislava.

Kriváň s Rysú.

Štočky laskavě půjčila redakce časopisu »Na cestu« - Bratislava.

Téryho chata — Středohrot.
Ke vzpomínce na padesát let »Térynky«.

Štoček laskavě půjčila redakce časopisu »Na cestu« - Bratislava.

pení dostal som sa k nim. Nakoniec prišiel aj Gróf a tak sme boli všetci štyria pokope. Prevzal som zase vedenie a keď som sa dostal na horné Grófovo miesto, pribral som k sebe aj Džiňa. A teraz sa začala naša známa »štrinfli-partia«. Gróf mal pravdu, v mačkách to nešlo. A tak,

Jubileum Téryho chaty

Pred 50 rokmi, 27. júna 1898, bolo započaté so stavbou »Térynky«. Pol storočia odolávajú jej kamenné múry víchriciam a búrkam. A neprajeme si dnes nič iného, len aby ešte pol storočia vydržaly! Veď sú z tatranskej žuly!

Karel Drož vo svojej knihe »Život na Tatrách« (vydanej v Prahe roku 1906) píše o stavbe Téryho chaty:

»..... zastavil jsem se u dělníků, kteří nad skalní stěnou útulnu stavěli. Se stavbou započato 27. června 1898 a ve 14 asi dnech měla býti ukončena. Domek se buduje nákladem Budapeštského odboru uherského turistického klubu, a to ze žuly a cementu. Strop pořídí se ze železného betonu a cemen-tován bude na dřevě; stěny vysádrují se pomocí drátu (systém Rabicův). Horní patro zabere velká jídelna a čtyři turistické pokoje o 4 lůžkách, ve přízemí bude kuchyně, spíže a místnost se šesti postelemi pro vůdce. Mimo to zřídí se na severní straně železným betonem překlenutý korridor. Stavbu provádí Gedeon Majunke z Jiřetína (Georgenberg). Schronisko je ve výši 2020 m, tedy v Tatrách nejvyšší.

O rok později — 21. srpna 1899 — útulna byla slavnostně otevřena a ke cti zdravotního inspektora, dra Edmunda Téryho, nazvána schroniskem Téryovým. Stavba se zařízením pohltila 15.000 K. Výstup na štítu kotlinu Pěti stavův obklopující zbudováním útulny velice se usnadnil.«

★

K tomuto výročí Téryho chaty pojí sa aj 70. výročie (r. 1878) stavby prvej útulne pri Velickom plese, terajšieho Sliez-skeho domu.

chtiac nechtiac mačky aj s pohorkami putovaly do pleciakov. Neviete si predstaviť ten úžasný pocit istoty, keď stojíte v punčochách na suchej skale! Vyliezol som na celú dĺžku lana. Miesto, na ktoré som sa dostal, bolo veľmi zlé, skobu zabiť nikde, ani sa dobre postaviť ani zasadiť. Chlapci medzitým čakali na moje zavolanie a mali ste vidieť tie tváre, to prešľapovanie z nohy na nohu. Do smiechu nám nebolo, čas utekal . . .

Cez Baranie sedlo začali sa prevažovať mraky, vietor neprijemne fučal, sneh tvrdol. Slniečko už dávno prestalo nás zohrievať, mráz zachodil za nechty. Mohlo byť už šesť hodín. To znamená už desať hodín v práci. Pomaly doliezali ostatní. Teraz som mal už dosť lana a tak som vyliezol za veľký balvan nad nami, od ktorého sa fahala do ľava asi meter široká riňa, pokrytá pevnou vrstvou snehu, ukončená dosť veľkou plošinou. Dostať sa na plošinu a z nej do žľabu ústiaceho hore na hrebeň! Ale kým sme sa tam dostali, Bože, to bola práca! A ako to šlo pomaly! Tu sme sa zas obúvali, premrznuté prsty ťažko šnurovaly pohorky a upevňovali mačky. Medzitým už obutého Džiňa spustil som do kuloáru a keď pristal, nasledoval som ho ja. Džiňa som pustil ale zabudol som, že v batohu má moje pohorky — a tak som sa brodil snehom v punčochách. Zima, zima, stále len zima! Začalo aj snežiť a vietor silnel a narážal do stien Jastrabej, akoby ju chcel zvalať. Konečne som chytil Džiňa a mohol som sa obuť. V tom prišiel Ďuro a v zápäti aj Gróf. Boli sme zas spolu. Viditeľnosť bola čoraz horšia a horšia. Krátko sme sa rozhodli pre výstup na hrebeň.

Dve dĺžky lana po strmom, ale dobrom tvrdom snehu a už som aj bol medzi blokmi, ktoré tvoria záver výstupu do štrbiny. Džiňa prišiel tesne ku mne a ja po niekoľkých stupoch a chytoch zazrel som v pološere Červenú dolinku. Tak predsa nebudeme bivakovať! Ostatné už šlo samo od seba, nebolo času na dlhé špekulovanie. Čím rýchlejšie sa dostať na snehový pás, vedúci z Jastrabieho sedla. A tak, kým sa Gróf motal na druhej strane ešte medzi blokmi, ja som už pomaly schádzal na druhej strane do Červenej dolinky . . .

Boli sme už skoro na samom spodku snežného jazyka, keď naraz počujeme známe volanie. Hoja - ho! Rýchlo zaniklo v novom návale vetra. Za chvíľu vystúpili zo šera dve postavy. Alo a Igor. V chate už iste o nás mali obavy. Hlučné zvítanie a potom ako hladní vlci vrhli sme sa na ich batohy. Teplý čaj z termosky akoby nalial novej krvi do našich premrznutých žíl.

Vietor silnie a s monotónnou pesničkou láme každý odpor. Je osem hodín, v tme doliny objavuje sa slabé svetielko. Chata! Vpredu Alo a Igor a za nimi štyri smutné postavy pomalým a neistým krokom sotupujú do noci . . .

Miško:

Nemáme dorast!

Zarážajúcim zjavom v dnešnom našom horolezectve je malý priliv mládeže, ktorá by mala dopĺňať rady, riednuce starnutím našich výkonných horolezcov. Pomaly, jeden po druhom, odchádzajú a niekedy dlho čakajú na mladých. Niet horolezeckého dorastu a ťažko nachádzame dnes medzi nami začiatočníka pod 20 rokov.

Čo je toho príčinou? Myslím, že nebudem ďaleko od koreňa vecí, keď poviem, že je to slabá finančná situácia mládeže, ktorá by možno aj mala záujem o horolezectvo, ale prevádzanie horolezectva je veľmi nákladné. Horolezecký dorast sa väčšinou regrutuje zo študentov stredoskolákov a, ako sa sami dobre pamätáme, ich finančné aktíva sa zväčša rovnajú nule. Sama horolezecká výbroj a výstroj tvorí dnes položku veľmi povážlivú. Lezečky, pohorky, lano a dobrý pleciak, skromne rátajúc, dosahujú sumu pre nezarábajúceho študenta nedostižnú. O cestovnom do hôr a cene pobytu, to škoda písať. Cena pobytu na našich chatách je prístupná všetkým iným, len nie tým, ktorí idú do hôr s láskou k nim a s túžbou poznať ich krásu a silu. Táto okolnosť núti mladých stravovať sa a variť si z vlastných zásob na chatách. Žiaľ, tento spôsob nie je kvitovaný u našich chatárov, česť výnimkám. Stať sa v horách sebestačným a nezávislým na chatách vôbec — viď Poliáci — vyžaduje niekoľkoročnú skúsenosť a bezvadnú výbroj, ktorej je dnes absolútny nedostatok.

Teda pre priliv dorastu nie sú perspektívy do budúcnosti práve v najružovejších farbách! A riešenie tejto otázky zdá sa byť na mŕtvom bode. Finančná pomoc z horolezeckých klubov a spolkov môže byť len minimálna, aj keď tieto dostávajú od úradov subvencie. Pre nábor dorastu však nestačia a ani nie sú na to určené. Nábor môže byť len individuálny, výberový, to už je v povahe horolezectva vôbec. Tu nachádza uplatnenie dobrý priateľ-horolezec, ktorý má snahu vychovať dobrého horolezca a pomôcť a poradiť začiatočníkovi. Správne chápaný a prevádzaný altruizmus je podstatným znakom horolezca. Dorast nezískame rozhodnutím desiatich prihlášiek ani ničím podobným. Treba ísť medzi mladých, všimnúť si ich, vybrať schopných jedincov, poďať im pomocnú ruku a tak ich priviesť do hôr.

Priatelja, snažte sa tohoto leta získať čo najviac mladých! Každý starý horolezec nech získa našej rodine aspoň jedného nového člena! A tým mladým, čo sa medzi vás dostanú svojou vlastnou cestou, po-

dajte pomocnú ruku a umožnite im prekonať ťažký a tak unavujúci »nástup« k horolezectvu, v ktorom my nachádzame iným tak nepoznatel'ne krásy života.

Lubomír Šrámek:

Je možno v horolezectví plánovať?

Dnes, kedy sa všude plánuje, je táto otázka celkom zbytočná. Snad dôležitejšie by bolo, ako plánovať. Prvé náznaky plánu sa objavili v minulých číslech »Horolezce« v článkoch M. Jedličky, V. Šimy. Ovšem, chceme-li niečo uskutočniť, musíme začať ihneď. Nevím, ako je to v Prahe, ale v našich venkovských kluboch zápasíme s najväčšou ťažkosťou, t. j. s výzbroj. Každý sháňa kde sa čo dá. Sehnali sme provazníka, ktorý by bol ochoten nám uplietať lano. Po delší domluvy lano zhotoví. Materiál je celkom dobrý, spracovanie na prvý pohľad sa zdá také dobré, ale pri dôkladnejšom pohľade zistíme, že lano je nestojne silné. Je to znehodnocení lana, ale čo sa dá robiť, lano musíme vzít, pretožeť ležať sa chce a i kedyž je slabší, prece je lepší než staré provazy, na ktorých ležeme dosud. Tak sháňime po všetkých možných i nemožných prameňoch. Někdy se to povede, někdy ne, ale vždy to stojí spoustu peněz.

Další potíže je s obutím. Pořádné hřeby nebo tricouny vůbec není možno sehnat. Četli a slyšeli jsme o gumových podrážkách, všude samá chvála. U Bařů něco podobného dávají na vycházkové polobotky. Na neštěstí používaný tvar špičky pro lezení nevyhovuje. Jako Zlíňáci jsme se ptali, zda by bylo možno vyrobit podrážky, které by nám vyhovovaly. Bylo nám řečeno, že ano, ale musel by být zaručen odběr určitého množství, protožeť forma je drahá a je nutno utvořit kalkulaci. Při 1 až 2 tisících párů by podrážky byly určitě o hodně levnější než podrážky kupované v cizině. Byli jsme potěšeni a hned jsem psal na Svaz, aby nám dali dobrozdání, kolik podrážek by bylo asi potřeba. To jsem psal na začátku února a do dnešního dne jsem nedostal odpověď. To právě dobrá spolupráce není. Pro informaci uvádím, že vedení n. p. Bařa nám umožnilo zhotovení normální lovecké obuvi s gumovou profilovanou podešví stávajícího tvaru. V těchto botách jsme byli o velikonocích v Tatrách a velmi dobře se nám osvědčily. Napíšeme o tom do příštího čísla, až nám hlavy trochu zchladnou a budeme celý zájezd moci lépe zhodnotit. Takovéto shánění výzbroje každý na vlastní pěst k ničemu dobrému nepovede. Myslím, že patří do kompetence technického sboru svazu, aby se

přesvědčil o možnosti dodávek výzbroje a její kvality. Při podpoře svazu by snad mohly jednotlivé kluby vzít na starost opatrování určité části výzbroje pro celý svaz, kterou jejich členové dobře ovládají a v jejichž obvodu se vyrábí. Klub by se musel také starat o to, aby výzbroj měla přijatelnou cenu a ne jako v roce 1946 byly dodávány boty, které neměly žádný speciální horolezecký tvar, ale stály 1.200 Kčs, ačkoli boty stejně hodnotné, ručně šité, stály u firmy Bařa 700 Kčs a pohorky u fy Polický 730 Kčs.

Poněvadž veškerá výroba je plánovaná, je v první řadě nutné za-interesovat plánovací komisi, aby výrobu horolezecké výzbroje zaplánovala. Že by podniky šamy pro nás začaly pro nás vyrábět a nabízet, nemůžeme v dnešní době počítat. Chceme-li získat někdy podporu podniků na nějakou expedici, musíme se tedy v první řadě snažit, aby tyto firmy vyráběly horolezeckou výzbroj. Obstarat dostatek dobré výzbroje je základní požadavek rozvoje horolezectví u nás a první část plánu, který uvedl V. Šimo pro uskutečnění zahraniční expedice.

František Kutta:

Průvodce po středočeských vápencích

(Dokončení.)

S R B S K O

Štítek (V., F II, pevná skála).

Nástup v pravé třetině úpatí stěny, sokolíkem prasklinou až tam, kde končí (uzel). Odtud traversujeme hladkou, odtlačující stěnkou doleva na malou, travnatou poličku. S levého konce poličky podél dvou prasklin ke skobě. Odtud stěnkou vzhůru na lavičku (smyčka), po které snadno doleva do kouta s jeskyňkou (smyčky). Hranou zleva na vrchol.

7. X. 1944 Zb. Mareš, I. Novotný, F. Kutta, KČT, KAČ Praha.

Vlastina cesta (VI., F I, velice lámací).

Podél odštíplé placky vzhůru do spáry ve skalním koutě. Spárou až tam, kde je přerušena vklíněnými balvany (smyčka) a přes ně obtížněji (pozor, jsou uvolněny) na balkonek se stromem. (Tento balkonek je lehce dosažitelný s druhé strany travnatou průrvou a krátkou spárkou.) Pokračujeme stěnkou se sporými záchyty vzhůru na poličku (skoba). Převís, který nad námi vyčnívá ze stěny, obejdeme zprava a pokračujeme sokolíkově spárkou (smyčky) na balkonek pod vrcholem (smyčka). Koutem již snadno na vrchol.

Léto 1944 J. Malík, V. Sustr, Zd. Červenka KČT Praha.

Vypečená stěna (VII c, F III, velice lámavé).

Zebrem, které vyčnívá vlevo z hladké části stěny až k většímu záchyty na jeho hraně a traversem po minimálních záchytech doleva pod lámavý převis mocného pilíře, který probíhá svisle do poloviny výšky stěny. Podél úzké spárky v koutě pilíře (smyčky) až tam, kde je cesta uzavřena stropem převisu (vlevo nad převis smyčky). Krajně obtížně přecházíme pod převisem doprava a hladkou stěnkou k 1. skobě, vlevo od vysunutého balvanu. Přes černý, lámavý převis těžce doleva a žlutou stěnkou stále těžce vzhůru k 2. skobě. Od této skoby přijdeme přes další, silně lámavý převis zleva na polici pod vlastní vrcholový strop (smyčky). Po polici doprava až tam, kde končí a krajně obtížně převisem k 3. skobě. Nad námi se zvedá zdánlivě nepřekonatelný hladký převis, přerušovaný tenkou spárkou. Touto spárkou »paternosterem« — spodními tahy na uzlech na šikmý balkonek (smyčka) a příkrým žlebem těžce k vrcholu.

1. XI. 1947 Ivo Novotný, F. Kutta, KČST, KAČ Praha.

Halina cesta (VII c, F III, spodní část pevná, vrchní lámavá).

Nástup asi uprostřed plotnovité části stěny pod nakloněnou poličkou, na kterou vystoupíme přes odtlačující převis. Výraznou trhlinou pokračujeme doprava vzhůru (uzel) a traversem přes hladkou plotnu dosáhneme 1. skoby. Pak traversujeme stále doprava po nakloněné, a stále více se naklánějící poličce, která posléze splývá s příkrou plotnou. Těžkým krokem k 2. skobě. Traversujeme stále doprava, krajně obtížně přes plotnu a nízký pilířek ku svislé spáře ve skalním koutě (uzel). Spárou vzhůru a v její vrchní části doprava ku dvěma vklíněným balvanům (smyčky). Šikmo doprava dolů podél trhliny v lámavém převisu do malého hnízdečka (uzel). Odtud se táhne doprava pod převisem úzká, téměř vodorovná spárka, kterou traversujeme místy krajně těžce až k díře před hladkou, svislou zdí (uzle), přerušenou nad námi vpravo jen tenkou, odštíplou plackou. Krajně obtížným krokem přes hladký převis a ve visu na rukou bez stupů ručujeme po placce doprava (pozor, aby se neuloupila), přejdeme hranu pilíře s výraznou spárou a pokračujeme až k úzké spáře, v jejíž spodní části jsou velké »hodiny« (smyčka). Spárkou vystoupíme krajně obtížně k 3. skobě.

Prvolezec F. Kutta došel na lavici pod vrcholovým převisem, vrátil se a oba lezci slavnili. **Cesta zůstala nedokončená.**

10. X. 1947 Ivo Novotný, F. Kutta.

Blážina cesta (VII a, F II, s výjimkou vrcholu dosti pevná skála).

Podél svislého žebírka nastupujeme v plotnách. Přecházíme přes ně doprava a plotnou zdánlivě zcela hladkou postupujeme po četných ploškách přímo vzhůru až pod malý balkonek, na nějž vystoupíme vysokým

krokem (skoba). Poněkud zleva, nebo přímo přes převis stěnkou pod vysunutý blok, který obejdeme zprava a stěnkou o sporých záchytech vystoupíme pod strop mocného převisu (uzle). Pod převisem traversujeme doprava (též možno spodními tahy na uzlech) na balkon s keřem. Převislou, koutovou spárou těžce vzhůru až tam, kde se spára lomí (uzel) a přejdeme doleva přes hranu do hladké stěny. Úzkou spárečkou, která se později šikmo doleva rozdvíjí (uzel) a krátkou stěnkou na balkonek (smyčky) (zde se cesta spojuje s Padákem). Kteroukoliv ze spár a přes několik lámavých stupňů již snadno k vrcholu.

9. IX. 1944 Zb. Mareš, F. Kutta, KČT, KAČ Praha.

Padák (VII c, F II, nad velký převis pevná skála, vršek lámavý).

Nástup buď přímo pod hranou nebo asi 5 kroků doleva od ní (snadnější). Po sporých záchytech k šikmé koutové spáře (uzel), kterou částečně sokolíkově pod velký převis (uzel). Obtížně přes převis a několik stupňů na balkon pod velkým převisem. (Sem je možno snadno přijít po polici z Barrandeovy rokle.) Převislou spárou na malý balkonek a výše podél levé, stále převislejší spáry (uzle), která se posléze naklání pod střechem převisu téměř do vodorovné polohy. Sokolíkem na spodní chyty bez stupů krajně těžce přejdeme převisem do malé jeskyňky bez dna, tvořené spárou (uzle). Přes silně převislý roh doprava na balkonek nad převisem (uzle) a podél spáry, později hranou na další balkonek se dvěma spárami (zde se Padák spojuje s Blážínou c.). Jednou ze spár a přes několik lámavých stupňů na vrchol.

7. X. 1944 Ivo Novotný, Zb. Mareš, F. Kutta.

Kotel (VI, F I, s výjimkou kotle pod vrcholem, velice lámavé).

Nástup buď křovím tam, kde se travnatá, šikmo doprava se zvedající police dotýká země (velmi snadné), nebo kterýmkoli ze tří koutů vpravo od ní (poslední, nejvyšší z nich nejtěžší). U konce police překročíme lámavý roh (1. skoba) a amfiteatrální stěnkou pokračujeme doprava vzhůru pod velký převis (2. skoba), odkud:

a) Travers doleva pod hladkou, polokruhovitou stěnkou (kotel) a jejím středem (3. skoba), později její levou částí po sporých záchytech k vrcholu.

20. VIII. 1943 J. Malík, F. Kutta, KČT, KAČ Praha.

b) Po travnaté římsě přes pravou hranu kotle (smyčka) až na konec spodní a pak vrchní lavici stále doprava do hnízda pod převisem (3. skoba), ještě několik kroků doprava a přes několik stupňů k vrcholu (špatně jistitelné, velmi lámavé).

Červen 1947 J. Malík, J. Procházka, KČST Praha.

Pupek (VII b, F II, většinou pevná skála).

Nástup od Kačáku, buď podél spárky sokolíkem, nebo poněkud vlevo od ní plotnou a přes lámavý převis na malý balkonek (uzel) a vyha-
zujícím sokolíkem ke skobě. Po sporých záchytech přes převis vzhůru
a travers doleva pod velký převis (smyčka). Pod převisem přecházíme
doprava, používající podélné spáry za záchyt a těžkým krokem vystou-
píme na velkou lavici, táhnoucí se šikmo pod silně převislou vrcholovou
stěnou. Po lavici až k velikým hodinám, kde končí (smyčky). Krajně
těžkým krokem přes hladký převis dosáhneme spárky, která nás zavede
na vrchol (smyčky).

7. VIII. 1944 Zb. Mareš, F. Kutta.

SVATÝ JAN POD SKALOU

Křížová stěna (VI., F II, lámavá skála).

Nastupuje se lehkou, lámavou stěnou asi uprostřed mezi příkrou le-
vou hranou pásu stěn a patou kolmice, spuštěné s velké jeskyně. Je tu
několik možností. Stěnou vystoupíme na širší polici, po které přejdeme
doprava až k hladké stěnce se železitou dírou a přes ni k 1. skobě. Těž-
kým krokem vystoupíme na šikmo vzhůru ubíhající travnatou polici, po
níž snadno do velkého skalního hnízda (smyčky). Traversujeme stále do-
prava do příkrého kouta se spárkou, podél které výše (uzel) a krajně
obtížně přes hladkou plotnu doprava. Po minimálních záchytech vzhůru
k 2. skobě a stále svisle až do velké jeskyně, jejíž dna dosáhneme těž-
kým krokem v lámavém terénu. V pravé části jeskyně přes mocný pře-
vis »paternosterem« — spodními tahy po skobách. Nad jeskyní přejdeme
po vodorovné římsě doleva a podél spáry pokračujeme šikmo doprava
(smyčky, 2 skoby) pod vrcholový převis, který zdoláme opět »paternoste-
rem« na skobách.

(Popis podle prvovýstupu, dnes na cestě více skob, později při-
daných.)

8. VIII. 1940 Sedlak, Stöhr, Metzner DAV Zweig Prag.

Přímá varianta.

Ze římsy nad 1. »paternosterem« — na spodní tahy doleva přes hran-
ku na vrchol jeskynního oblouku, pak po skobách částečně opět spod-
ními tahy a mělkým žlábkem přes 2 skoby vzhůru. Žlábek pod vrcholem
velice obtížný, velice lámavý.

Květen 1943 Schmidt, Schüller, Lev, Černík HOKČT Beroun.

Trojúhelníková stěna.

Pokus o výstup proveden r. 1944 J. Malíkem a Trousilkem, KČT
Praha, přibližně středem stěny. Pro velkou obtížnost a lámavost (místy

nejistitelně) sláněno od 8. skoby, zatlučené v místech markantního žlu-
tého výlomu v plotně, asi 20 m pod vrcholem stěny.

Komínová stěna (lámavé).

- a) Velký komín vlevo II—III.
- b) Malý komín úzký, z velkého doprava odbočujícího II—III.
- c) 3 souběžné žlábků na hraně, vpravo od komínu. Asi po 15 m širší
společná plošina (skoba), nad ní stěnkou přímo vzhůru. Sláněním
nebo komínem dolů.

III—V, HOKČT Beroun.

Dušíčková cesta (VII a, F II, lámavé).

Nástup asi uprostřed úpatí stěny po výrazné, travnaté polici. Na je-
jím konci vpravo (1. skoba) spárkou vzhůru. Mineme malou plošinku
(uzel) a pokračujeme spárkou až tam, kde se nad větším hnízdem stává
převislou (smyčky). Přes hranu doprava a vzhůru k 2. skobě. Odtud do-
prava dolů na travnatou plotnu s keřem (3. skoba). Po plotně vzhůru
a přes 3 skoby částečně na tahy k vrcholu.

30. X. 1943 J. Malík, F. Kutta.

Dušíčková spára (VII c, F II, lámavé).

Nástup asi do 1/2 travnaté police (jako na Dušíčkovou cestu), odtud
přes uzel stěnkou vzhůru a po úzké liště odtlačujícím terénem doleva
na balkonek pod spárkou (smyčka). Spára probíhá koutem mohutného pi-
líře asi do poloviny stěny (v 1/3 a 2/3 smyčka) je místy převislá, vrchol
převislý, těžký a **nejistitelný**. Nad spárkou po polici doprava ke skobě.
Hladkou stěnkou svisle vzhůru k 1. převisu, který zdoláme nesnadným
krokem při úzké spárce (uzel) a přejdeme pod 2. velký převis (uzel).
Tento převis obejdeme dlouhým, snadným traversem po polici doleva
a nad ním opět doprava, již snadno k vrcholu.

17. IX. 1944 Zb. Mareš, I. Novotný, F. Kutta.

ŠANŮV KOUT

Pyramida (lámavá skála).

Jižní stěna.

Nástup: a) Vpravo od pilíře stěnkou na římsku, po ní doleva a vzhů-
ru na další římsu II.

b) Vlevo od pilíře komínem vzhůru ke dvěma vyčnívajícím
balvanům a přes pravý pilíř k věžičce II—III.

Dále po šikmé plotně a žlábkem vzhůru na hlavní římsu. Odtud:

1. **Direttissima** (III—IV, F I).

a) Přes hlavní římsu komínem vzhůru do hnízda (smyčka) a asi 4 m

doprava po vodorovné fimsce, odkud vzhůru přes převislek (1. skoba) a dále do koutového žlábků (2. skoba). Žlábkem těžce k vrcholu.

Léto 1943 Schmidt, Šmajler HOKČT Beroun.

- b) Z hnízda asi 6 m doprava a lánavým terénem výše k 1. skobě, odtud vlevo vzhůru kolem hrany do vrchol. žlábků, jím vzhůru [jako u a)].

2. Převisová.

Po hlavní fimsce vlevo na kazatelnu v hraně (2 skoby). Odtud:

- a) Nad 1. skobu mělkou, převislou spárkou (smyčka) a hranou přes několik stupňů k vrcholu (III).
b) Ochozem vlevo na hranu Z stěny, přes hranu a travers lánavou stěnkou do komína. Jím k vrcholu (III).

3. Traversová (III).

1944 Schüller a J. HOKČT Beroun.

Z dolní fimsy stěnou šikmo doprava na hranu a tou vzhůru. Řada možností od 1. výše.

4. Hřebenovka.

Nástup od vých. úpatí hřebene. Časté varianty.

5. Velký komín (odděluje záp. stěnu Pyramidy od fronty stěn). III, F I. Stěnkou do úzkého komína, jím až pod vklíněný balvan, který obcházíme uvnitř, nebo vně komína (smyčka). Dále širším převislým komínem a asi 3 m výše přejdeme do levé stěny a tou nebo o něco výše opět komínem a přes několik stupňů k vrcholu.

1943 Schmidt, Schüller.

Andělská stěna (IV—V, F I, lánavé).

Asi 30 m od zářezu fronty (rokličky) směrem Z je v horním okraji stěn šikmý zaříznutý komín, jenž odděluje od stěny věžičkovitý, asi 3 m vysoký odštěp. Nástup svisle pod komínem, stěnou k němu a jím vzhůru.

Koutová cesta (III, F I, lánavé).

Typický kout, táhnoucí se svisle celou stěnou vpravo od zahradičnictví. Koutem, částečně spárově, středem komínově k jeskyni. Z její vrchní části šikmý travers doprava (skoba). Odtud asi 5 m travers stále doprava a přímo vzhůru na vrchol.

Pozn.: Andělská stěna nalézá se uprostřed mezi Pyramidou a rozbitým krytem.

Pozn.: Jen prvovýstupci byly dosud zlezeny cesty: Vypěčená stěna (1krát), Padák (2krát), Pupek (4krát), Trojúhelníková (1krát), Dušičková spára (1krát). Typování těchto stěn podléhá subjektivnímu názoru prvolezců a jeho přesnost není proto zcela zaručena.

Zprávy svazové a redakční

● V předchozím čísle ohlásili jsme zásadní organizační změny československého horolezectví a československé tělesné výchovy vůbec. Celé tyto změny, úprava členství v Sokole a jeho jednotlivých složkách budou provedeny po XI. všesokolském sletě.

● Zaplatili jste již předplatné za »Horolezce« 1948 v částce Kčs 60,-? Nejste dosud dlužní za minulý ročník »Horolezce« 1947 v částce Kčs 45,-? Časopis má svůj účet u Poštovní spořitelny v Praze číslo Č - 48.234 — poukažte váš příspěvek - předplatné.

● Redakce a administrace potřebuje několik výtisků prvního čísla »Horolezce« 1948 pro zásilky za hranice. Může někdo z odběratelů toto číslo postrádati a vrátit je redakci?

● Poslali jste již redakci své nejlepší snímky z Tatér nebo ze cvičných skal? Obrazové přílohy v »Horolezci« na ně čekají!

Horolezecká kronika

● I. štátní zimný horolezecký kurz pre inštruktorov.

Poverenie školstva a osvetu, sekcia C, opäť prejavilo nevšedný záujem o horolezectvo a usporiadalo I. štátny zimný horolezecký kurz pre inštruktorov v čase od 20.—30. marca 1948. Usporiadanim kurzu poverilo Sbor tatranských horolezcov »JAMES«, ktorý navrhol technické a administratívne vedenie ako aj inštruktorový sbor. Účastníkov kurzu vybralo si samo poverenie na základe prihlášok, ktoré došli na termín. Prihlásiť sa mohol každý, kto splňoval podmienky stanovené poverením.

Kurz sa konal na chate u Zeleného plesa, u nášho jamesáka — olympionika Štefana Kovalčíka. Účastníkov kurzu bolo 34 a 8 inštruktorov (Jožo Šinko, ing. Alo Huba, Igor Benko, Ľudo Hayde, Dr. Gejza Bárdoš, Mišo Stolar, Vlado Šimo a Borek Roubal). Sráž všetkých účastníkov bol 21. marca v ráňajších hodinách u Tomčíkov v Tatranskej Lomnici. Odtiaľ bol spoločný odchod na chatu a večer na chate bolo otvorenie kurzu, otvárací prejav mal technický vedúci Ing. Huba. Po ňom Vlado Šimo prečítal poriadok kurzu, vyzval kurzistov ku kamarátskej disciplíne, požiadal ich o uspokojenie, čo sa týka bývania na chate. Vo svojom prejave vysoko vyzdvihol vzácné porozumenie poverenia školstva o horo-

lezectvo, obzvlášť p. zástupcu prednostu sekcie C prof. Kuchena a prof. Zálešáka. Ich nezvyčajná ochota umožnila realizovanie tohto kurzu v takom rozsahu a na takej výške.

Ziaľ, ani tomuto kurzu počasie neprialo, tak isto ako letnému. I napriek tomu program kurzu bol splnený na 100% ako po stránke teoretickej tak i praktickej.

V pondelok, 22. marca počasie kurzistom prialo a tak sa absolvovaly tieto výstupy:

Kolový štít z Malej Zamrzlej doliny (Messerschmidt, Schwartzová, Fábry, Dr Kuthan, Kuthanová a Šimo),

Jahňačí štít zo sedla Kopy (Riškovič, Bukový, Zábojník, Királyi, Mrázik, Lipták a Hayde),

Baranie rohy z Baranieho sedla (Ol'ga Alexy, Dr Bielický, Ulický, Parák, Lučanský a Ing. Huba),

JV stena Jastrabej veže (Molnár, Mešter, Körtvelyessy a Puškáš),

Západná stena Kozieho štítu (Andrássy, Kele, Stolár J., Szabó a Stolár M.).

Všetky túry sa vydarili a ako vidieť, elánu a chuti do práce v snehu a v ľade bolo dosť.

No utorok 23. III. priniesol nemilé prekvapenie. Snehová fujavica spravila čiaru cez program. Vedenie kurzu však nariadilo sobrat' laná a tak utorok bol vyplnený terénnym lyžovaním a lyžovaním trojek na lane. Hoci fujavica pokračovala s nezmenšenou prudkosťou i popoludní, pokračovalo sa ďalej, takže večer boli mládenci i dievčatá aj unavení. Pri prednáške z oboru medicíny, ktorú mal docent Dr Gejza Bárdoš a MUC M. Stolár veru únavou hlava padala na prsia.

Fujavica nepovolila a ten istý program bol i v stredu 24. III. len s tým rozdielom, že už to išlo lepšie. A teraz nadišli dva dni. Štvrtok 25. III. a piatok 26. III. kedy Igor Benko a ostatní inštruktori prehnali svojich sverencov. Cvičilo sa na ľade. Benko predviedol a precvičil s nimi ľadovcovú techniku na vodopádoch v okolí Veľkej Svišťovky. Celý čas vonku, za nepriaznivého počasia, cvičenie stúpania na strmom ľadovom svahu, tak aj zostup, travers, istenie a sekanie stupov v ľade. Skobovanie s dlhými ľadovcovými skobami a všetky tie drobnosti ako kladenie nôh do stupov, rúbanie záchytovej ruky, ľadovcové uväzovanie na lane a pod., tomu všetkému ich učil Igor Benko, frekventant medzinárodného horolezeckého kurzu v Chamonix. Oba tieto dni kurzistov, ako sa povie, dorazili. Nožné svalstvo si ani necítili od chôdze, ak sa chodenie v drepe na spôsob kačíc dá chôdzou nazvať.

Sobota, dňa 27. III. priniesla úľavu. Celý kurz sa vybral do kotla

Jahňačieho štítu, kde za krásneho slnečného počasia boli vypočítané prednášky V. Šimu a I. Benku. Zároveň boli prakticky vyskúšané stavby bivakov a snehových prístreškov. Jedna skupina podnikla zatiaľ výstup na

Jahňačí štít (Messerschmidt, Dr Bielický, Kele, Parák a Fábry).

Nedeľa 28. III. sa vytiahla. Slnce pražilo a počasie vyzeralo na trvalo. Všetko sa rozbehlo na túry:

Kolový štít z Malej Zamrzlej doliny (Lučanský, Riškovič, Horský, Šuňa, Parák a Királyi),

Malý Kolový štít zo sedla za Jastrabou (Dr Bielický, Mrázik, Zábojník, Dr Bárdoš),

Jahňačí štít z kotla pod Jahňačím (Mičíková, Ol'ga Alexy, Kresák, Gabaj, Benko a ing. Huba),

Malý Pyšný z Medenej dolinky (Andrássy, Körtvelyessy, Szabó, Kele),

Kozí štít (Messerschmidt, Kuthanová),

Medená dolinka (Puškáš, Fábry),

ostatní členovia kurzu pod vedením inštruktorov prevádzali cvičenia v teréne v oblasti Červenej dolinky nad Zeleným plesom. V pondelok 29. III. všetko sa venovalo pripravám na skúšky a skúšobný sbor za predsedania I. Benku prevádzal skúšky jak teoretické, tak i praktické. V utorok 30. III. sa v skúškach pokračovalo a večer bolo oficiálne zakončenie kurzu.

Žiaden poctivý tatranec nemusí byť poučovaný o nutnosti ochrany tatranskej prírody, žiaden sa nesníži k ničeniu horských kvietkov či k plašeniu zveriny.

• Zimní kurs ve Vysokých Tatrách.

Po vzájemné dohode uspořádaly letos o velikonočních (13. 3.—4. 4. 1948) horolezecké odbory VS Brno a Sokola Botostroj Zlín ve Vysokých Tatrách zimní horolezecký kurs pro vedoucí družstev za vedení Zdeňka Záboje. Kursu, jenž trval 3 týdny, se postupně zúčastnilo 11 členů obou klubů. První dva týdny (na Téryho chatě a na Popradském plese) byly věnovány praktickému výcviku a pokud dovolilo letošní velmi špatné počasí, bylo podniknuto několik výstupů skoro vesměs za podmínek mimořádně těžkých v hlubokém, čerstvém sněhu, za prudkého, mrazivého větru a většinou i v mlze.

16. 3. **Široká věža**, sev. hřebenem od Sedička (Kaubková, Matějková, Dvořák, Hora, Záboj, Zahour). Sestup zá tmy do Javoriny.

20. 3. **L'adový štít** severových. hřebenem od Vyš. L'adového sedla (Kaubková, Matějková, Dvořák, Záboj).

22. 3. **Kóprovský štít** jihových. hřebenem od Vyš. Kóprovského sedla (Kaubková, Matějková, Dobrovolný, Dvořák, Chamrad, Charvát, Vaněk, Záboj, Zahour).

24. 3. **Zlomisková veža**, výstup již. kuloárem, sestup hřebenem a žlebem k Rumanovu plesu (Chamrad, Záboj, Zachoval).

25. 3. **Východní Mengusovský štít** hřebenem od Sedla nad Czarnym do Mengusovského sedla. (Titěž jako na Kóprovský a Šrámek se Zachovalem).

27. 3. **Satan**, výstup Červeným žlebem a hřebenem (II. výstup zimní); sestup zpět do Sedla nad Červeným žlebem, přes Přední Baštu do Sedla nad Širokým žlebem a Širokým žlebem do Mengusovské doliny. (Dobrovolný, Chamrad, Charvát, Šrámek, Vaněk, Záboj, Zachoval). Výstup i sestup 5½ hod.

28. 3. **Štrbský štít** severní stěnou. I. zimní výstup (L. Šrámek, Z. Záboj, V. Zachoval). Jednotlivé časy: odchod z chaty u Poprad. pl. 7,30, Hlinské sedlo 10,00, u nástupu pod severní stěnou 10,30, vrchol Štrbského štítu 13,30—14,30. Sestup přímo kuloárem do Mlynice, pleso nad Skokom 15,20—15,40, Sedlo nad Širokým žlebem 16,40, sestup do Mengusovské doliny a výstup do kotle pod Kóprovskou věží pro lyže 17,30, chata 18,15. Sněhové poměry: V kuloáru severní stěny nafoukaný, tvrdý sníh a led, na němž se stoupalo velmi rychle, v horní části stěny prachový sníh ve slabé vrstvě na skále ztěžoval velmi výstup. Počasí bylo klidné, jasno, slunečno.

Třetí týden přešli L. Šrámek, Z. Záboj a V. Zachoval do Černé Javorové doliny, kde bivakovali 5 dní. První den přechod z Popradského plesa do Javoriny a odtud na polanu pod Širokou v Javorové dolině. Zde nocováno v kolibě. Druhý den výstup k Černému Javorovému plesu, kde vystavěn stálý bivač. Třetí den věnován odpočinku, v němž cvičné provedeno přejítí Svinky od Bortek ke Kolovému štítu. Poněvadž se v dalších dnech počasí opět zhoršilo, upuštěno od připravovaných výstupů a pátý den v dešti proveden přechod přes Kopské sedlo na Kežmarskou chatu.

Několik technických dat: Bivač zbudován nad Černým Javorovým plesem (1490 m) ve sněhu o rozměrech 2 × 2,30 m a výšce 1,20 m (v nohách) — 1,60 (v hlavě). Přední stěna vystavěna ze sněhových kvádrů. Krov střechy byl složen ze 3 kmenů podélných a 2 příčných a pokryt byl pouze gumovaným perlonem bez sněhového záhozu. Vchod byl zakryt dvojitou plachtou. Podlaha pokryta chvojím, na němž byl rozložen gumovaný perlon. Spali jsme v péřových pytlích vsunutých do papírových

finských pytlů. Na nohách jsme měli rovněž péřové papuče. Zimu jsme v noci vůbec nepocítili a teplota neklesla nikdy pod $-0,2^{\circ}\text{C}$, večer při vytápění vařičem vystoupila až na $+14^{\circ}\text{C}$. (Při spaní v kolibě ukazoval minim. teploměr $-4,8^{\circ}\text{C}$, ale ani zde jsme nepocítili naprosto žádný chlad, za což vděčíme papírovým spacím pytlům, jež výborně izolují.) Přílišné teplo v našem bivaku však pokládáme za nevýhodu, neboť se nedostavilo ono známé ranní mrznutí, jež horolezce vždy brzy zrána probudí. My jsme naproti tomu každý den zaspali. K vytápění bivaku a k vaření používáno petrolejového vařiče. Jedli jsme 2× denně, ráno a večer, jinak přes den sušené ovoce.

Účelem tohoto třetího týdne bylo vyzkoušení prakticky možnosti bivakování ve velehorách v zimě a získat tak poznatky a zkušenosti pro případné výpravy do hor mimoevropských, v nichž nejsou chaty.

Zdeněk Záboj.

● **Útulňa pod sedlom Váhy** je od 1. júna otvorená. Hospodária na nej bratislavskí jamesáci IngC Vlado Simo a MUC Miško Stolár. Pred nimi po dve letá chatu veľmi dobre spravoval jamesák Ing. Jožo Horváth, asistent košickej techniky, za čo mu aj touto cestou vyslovujeme vďaku! Dúfame, že aj noví dvaja hospodári, Vlado a Miško, budú chlapmi na svojom mieste, lebo práce budú mať na chate dosť. Chata je každým rokom vždy v horšom a horšom stave. Cez zimné mesiace často na ňu zavítajú »nevítaní« návštevníci, ktorí sa držia hesla »z cudzieho krv netečie« a ničia a pustošia. Vylámané dvere alebo okienice sú pod sedlom Váhy bežným javom, ale teraz je chata už skutočne v dezolátnom stave. Priečka medzi jedálňou a noclahárňou je poborená, jeden stĺp v noclahárni zvalený a niekdo si už poslužil trieskami z neho. Darmo chatári dávajú chatu koncom sezóny vždy do bezvadného poriadku, keď na jar najdú dvere a okienice vypáčené a matrace v noclahárni zafúkané snehom. Chlapci si pocvičia, kým dajú chatu trochu do poriadku. Prá-
jeme im k tomu veľa šťastia a — hodne hostí!

● **Jamesáci do Julských Álp**. Na pozvanie juhoslovanskej fyzikultúry odíde do Juhoslávie 27. júna t. r. výprava JAMES-u pod vedením technického náčelníka JAMES-u Ing. Ala Hubu. Výprava je vybavená stanmi a bude táboriť v oblasti Triglavu, 25. júla t. r. majú prísť do Tatier ako výmena horolezci jugoslávski. Do Julských Álp okrem tejto prvej, »priekumnej« skupiny pôjdu ešte dve výkonné jamesácke skupiny a to 8. augusta a posledná 5. septembra t. r. Skupiny sú desačlenné. Dúfame, že po návrate vedúci skupín nám podajú obsirne zprávy, aby sme mohli informovať našich čitateľov.

● **Chata v Kačej doline** — ešte nestojí, ale dúfame, že do piatich rokov tam stáť bude, lebo jej stavba je pojatá do päťročnice. Miesto pre

stavbu chaty bolo vybrané už vlni v lete. Tohoto roku majú sa začať prípravné práce. Sen o vlastnej jamesáckej chate není tak ďaleko od uskutočnenia.

● **Jano Počuvaj st.**, „posledný tatranský vodca“ po dlhšom biedení dostal miesto správcu Symbolického cintorína pod Ostervou. Inštitúcia vodcov z povolania prežíva veľmi ťažkú krízu, z ktorej sa tak ľahko nevzpamätá. Turisti a kúpeľní hostia vodcov nepotrebujú, lebo dobré cesty a značkové chodníky ich zavedú na všetky význačné miesta a horolezci zas chodia sami.

Nuž, priatelia, ak vaši známi - nehorolezci budú chcieť ísť na Gerlach alebo Vysokú, doporučte im Jana Počuvaja, býva u Fišku na Popradskom plese.

● **Bratislavskí jamesáci** už pilne trénujú, tak ako každoročne na Tatry — a tentoraz aj na Julské Alpy — každú sobotu a nedeľu v Soľníckej na skalách Raštúna alebo na Devine. Informácie vďačne podá náčelník ing. Alo Huba, Bratislava, štátne výskumné ústavy na Matúškovej ulici alebo Igor Fábry, Bratislava, Zahradnícka 1/a.

Horská literatúra

Z našich kníh upozorňujeme na pripravované dielo »Květena ČSR« a ilustrovaný kľúč k určeni všech cévnatých rostlin, na území Československa planě rostoucích nebo běžně pěstovaných, které vydává Československá botanická společnost v Praze za redakce Doc. Dr. Josefa Dostála. Subskripcie, přihlášky a zálohy na toto dílo zašlete na adresu Československé botanické společnosti, Praha II, Benátská ul. č. 2. Všem přátelům přírody, mezi které se musíme také počítati, umožní toto dílo vyznati se v horských rostlinách při zájezdech do hor.

Z cizích spisů zmiňujeme se o horských pamětech Athony M. Robinsona »Alpine Roundabout«, nákladem fy Chapman and Hall, London. Jest tam popsáno mnoho těžkých výstupů bez vůdců ve skupině Mont-Blancu, Wallisu a Berner Oberlandu (Times, Litt. Suppl.).

HOROLEZEC, věstník Svazu československých horolezců, vychází šestkrát do roka. • Vydavatel: Svaz československých horolezců v Praze. • Řídí: JUDr. Karel Kučera a JUDr. Rastislav Roubal. • Redakce a administrace: Praha II, Václavské nám. č. 64. • Odpovědný zástupce listu: JUDr. Karel Kučera, advokát, Praha II, Václavské nám. č. 64. • Účet Poštovní spořitelny v Praze číslo Č - 48.284. • Tiskne Antonín Lapáček, Praha-Karlín, Poděbradova 2. • Expedice: Praha II, Václavské nám. č. 64. Novin. sazba povolena ředitel. pošt v Praze pod č. j. IA-Gre-2372-OB/1947. Dohledací poštovní úřad Praha 25.

PODNIKY KSTL

nájomca Ján Bohúň

ŠTRBSKÉ PLESO

Izby a ústredným kúrením a tekúcou vodou — Nocľahárne
reštaurácia • bufet • bazár — Telefon: Štrbské Pleso č. 5

Váš sportovní závod

SPORT J. STRNIŠTĚ

PRAHA II, POŘÍČ 12, Palác YMCA

TELEFON 248-88